

**POVJERENSTVO
ZA
FISKALNU POLITIKU**

36. STAJALIŠTE POVJERENSTVA ZA FISKALNU POLITIKU

**O PRIJEDLOGU POLUGODIŠNJEG
IZVJEŠTAJA O IZVRŠENJU DRŽAVNOG
PRORAČUNA REPUBLIKE HRVATSKE ZA
2026. GODINU**

Izdavač:
Povjerenstvo za fiskalnu politiku

Za izdavača:
prof. dr. sc. Sandra Krtalić
predsjednica Povjerenstva

Adresa:
Boškovićeva 23
10000 Zagreb

Telefon:
+385 1 6341 070

Službena Internet stranica:
www.pfp.hr

E-mail:
info@pfp.hr

U okviru primjene Zakona o fiskalnoj odgovornosti (NN 111/18, NN 83/23) u Republici Hrvatskoj definirano je i osnovano stalno, neovisno i samostalno fiskalno tijelo Povjerenstvo za fiskalnu politiku koje ima obvezu obavljati poslove iz svog djelokruga i nadležnosti određenih navedenim Zakonom.

Povjerenstvo za fiskalnu politiku je neovisna institucija čija je temeljna zadaća nadzirati javne financije radi osiguranja njihove dugoročne održivosti i njihovog unaprjeđenja, pri čemu ima ulogu supervizora nad provođenjem fiskalne politike države u cijelosti. Povjerenstvo zagovara javnost i promiče kulturu fiskalne odgovornosti u provođenju fiskalne politike u Republici Hrvatskoj kroz neovisnu analizu fiskalne politike i poticanje stručnih rasprava o fiskalnoj politici.

SADRŽAJ

1 UVOD	6
2 MAKROEKONOMSKA KRETANJA	6
3 FISKALNE PROJEKCIJE ZA 2026. GODINU	7
4 KRETANJE PRORAČUNSKIH PRIHODA I RASHODA	8
5 KRETANJE PRORAČUNSKOG MANJKA I DUGA OPĆE DRŽAVE	10
6 FISKALNA ODRŽIVOST I RIZICI	11
ANALITIČKI PRILOG	12

Povjerenstvo za fiskalnu politiku (dalje u tekstu: Povjerenstvo), na svojoj je 17. sjednici održanoj 22. rujna 2026. godine raspravilo Prijedlog polugodišnjeg izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2026. godinu koji je Vlada Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Vlada RH) usvojila na svojoj 205. sjednici održanoj 17. rujna 2026. godine.

Polugodišnje izvršenje Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2026. godinu obilježeno je snažnim rastom proračunskih prihoda, ali i nastavkom relativno visokog rasta javnih rashoda. U prvih šest mjeseci prihodi državnog proračuna po nacionalnoj metodologiji povećani su za 15,5 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su rashodi porasli za 12,2 %. Premda je polugodišnji fiskalni rezultat povoljniji nego u prethodnoj godini, s obzirom na to da su prihodi rasli brže od rashoda, a proračunski manjak smanjen za približno 270 milijuna eura, struktura ostvarenog poboljšanja zahtijeva određeni oprez u interpretaciji. Na prihodnoj je strani značajan dio rasta ostvaren zahvaljujući europskim sredstvima, pri čemu su se prihodi od pomoći gotovo udvostručili i čine približno polovicu povećanja prihoda, dok se istodobno povećavaju trajne proračunske obveze, osobito izdaci za mirovine, plaće i socijalna prava. U tom će kontekstu održivost sadašnjih fiskalnih kretanja ponajprije ovisiti o sposobnosti prihodne strane proračuna da zadrži sličnu dinamiku i nakon završetka intenzivnog ciklusa korištenja sredstava NPOO-a.

Rast rashoda zahtijeva povećanu pozornost. Pored navedenih kategorija tekućih rashoda čija je prilagodljivost ograničena produljenje mjera Vlade RH usmjerenih na zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena donosi i nove proračunske rashode. Premda je prihodovna dinamika povoljnija od rashodne u prvom redu zahvaljujući povišenoj stopi inflacije, državni proračun i dalje iskazuje značajan manjak. Na razini opće države u prvom je polugodištu prema nacionalnoj metodologiji ostvaren manjak od približno 1,6 milijardi eura, odnosno 1,6 % BDP-a. Podaci o manjku po ESA metodologiji koji su relevantni za ocjenu usklađenosti fiskalne politike s europskim fiskalnim pravilima još nisu objavljeni.

Povjerenstvo preporučuje i naglašava da je potrebno pojačati kontrolu rasta rashoda, osobito tekućih rashoda s dugoročnim fiskalnim učinkom, te osigurati njihovu usklađenost s putanjom neto rashoda utvrđenom u Nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu Republike Hrvatske za razdoblje 2025.–2028. Nove inicijative koje stvaraju dodatne rashode trebale bi se, u najvećoj mogućoj mjeri, financirati unutar postojećeg proračunskog okvira ili biti popraćene odgovarajućim izvorima financiranja.

Održivost javnih financija sve više ovisi o strukturi rashoda te je dugoročno važnije razlikovati rashode koji povećavaju produktivni potencijal gospodarstva od tekućih rashoda koji stvaraju trajne obveze. Potrebno je zaštititi javna ulaganja te osigurati učinkovito korištenje sredstava Europske unije, osobito za projekte koji pridonose produktivnosti i gospodarskom rastu.

Kretanje javnog duga predstavlja dodatno područje koje zahtijeva pozornost. Nakon višegodišnjeg smanjivanja udjela javnog duga u BDP-u, u prvom tromjesečju 2026. godine zabilježeno je blago povećanje tog omjera na 58,4 % odnosno za 0,2 postotna boda u odnosu na prvo tromjesečje 2025. godine. Iako kvartalno povećanje samo po sebi ne predstavlja promjenu dugoročnog trenda, ono ukazuje na osjetljivost fiskalne pozicije na dinamiku zaduživanja, fiskalnog salda i nominalnog gospodarskog rasta.

Povjerenstvo naglašava da treba značajno ojačati srednjoročno fiskalno planiranje i sustavno pratiti održivost javnog duga, uključujući analizu većeg troška njegova financiranja zbog globalnog rasta kamatnih stopa na državne obveznice, kao i povećati transparentnost fiskalnih rizika povezanih s javnim poduzećima, jamstvima, potencijalnim obvezama, demografskim kretanjima i mirovinskim sustavom. Rast rashoda treba temeljiti na održivim prihodima, uz oprezno vrednovanje pozitivnog učinka povišene inflacije na porezne prihode koji postoji kratkom roku i mogao bi iščeznuti s vremenskim odmakom, k tome, potrebno je očuvati fiskalni prostor za buduće gospodarske šokove postupnim smanjivanjem manjka u razdobljima gospodarskog rasta te održavanjem održive dinamike javnog duga.

Daljnja dinamika poreznih prihoda, korištenje sredstava Europske unije (dalje u tekstu: EU), investicijska aktivnost i izvršenje rashoda bitno će odrediti konačni godišnji fiskalni saldo. Stoga bi fiskalna politika u drugom dijelu 2026. godine trebala istodobno usmjeravati pažnju na kontrolu tekućih rashoda, zaštitu produktivnih investicija, učinkovito korištenje europskih sredstava i postupno smanjivanje fiskalnog manjka. U cjelini, fiskalna bi politika trebala uskladiti rast rashoda s potencijalom gospodarskog rasta, uz prioritet očuvanja dugoročne fiskalne održivosti.

Također, potrebno je dovršiti usklađivanje nacionalnog fiskalnog okvira s revidiranim pravilima EU-a, uključujući prenošenje Direktive (EU) 2024/1265 u nacionalno zakonodavstvo.

1 UVOD

Izvršenje Državnog proračuna Republike Hrvatske u prvom polugodištu 2026. godine obilježeno je istodobnim snažnim rastom proračunskih prihoda i nastavkom izražene dinamike rasta javnih rashoda. U takvim okolnostima cjelovita ocjena fiskalnih kretanja zahtijeva istodobno razmatranje ostvarenja prihoda i rashoda, kretanja proračunskog manjka te dinamike javnog duga. Pritom je osobito važno razlikovati saldo državnog proračuna po nacionalnoj metodologiji iskazan u polugodišnjem izvještaju od manjka opće države iskazanog prema metodologiji ESA 2010. Dok saldo državnog proračuna predstavlja razliku između prihoda i rashoda državnog proračuna na modificiranom obračunskom načelu, fiskalni saldo opće države na obračunskom načelu ima širi institucionalni obuhvat i ujedno je relevantni pokazatelj za ocjenu usklađenosti fiskalne politike s europskim fiskalnim pravilima.

2 MAKROEKONOMSKA KRETANJA

Prvu polovicu 2026. godine obilježila je povećana razina neizvjesnosti, ponajprije uslijed napada Sjedinjenih Američkih Država i Izraela na Iran te posljedičnog rasta cijena energenata na globalnom tržištu. Navedena su se kretanja osobito odrazila na cijene sirove nafte, pri čemu je cijena nafte Brent porasla s približno 60 USD početkom godine na čak 115 USD početkom svibnja. Takva su kretanja nepovoljno utjecala na globalno gospodarstvo, uključujući i gospodarstvo EU-a. Posljedično je u proljetnim projekcijama Europske komisije iz svibnja projicirana stopa realnog rasta gospodarstva EU-a za ovu godinu smanjena s prethodno očekivanih 1,4 % na 1,1 %, dok je istodobno projekcija inflacije, mjerene HICP indeksom, povećana s 2,1 % na 3,1 %. Navedene su se promjene odrazile i na projekcije fiskalnih pokazatelja na razini Europske unije. Tako je projekcija manjka opće države blago pogoršana, s 3,4 % na 3,5 % BDP-a, dok je projekcija udjela javnog duga u BDP-u povećana s 83,8 %, koliko je iznosila u projekcijama iz studenoga prethodne godine, na 84,2 %.

Hrvatsko gospodarstvo, kao sastavni dio globalnog gospodarstva, a osobito gospodarstva EU-a, nije bilo izuzeto od navedenih kretanja. Rast BDP-a u prvoj polovini godine bio je nešto sporiji od očekivanog, dok su kretanja cijena bila u skladu s očekivanjima o nastavku dinamiziranja inflacije. Prema posljednjim projekcijama Ministarstva financija iz travnja, za 2026. godinu predviđen je realni rast BDP-a od 2,6 %, uz inflaciju, mjereno indeksom potrošačkih cijena, od 4,9 %, što je za 1,2 postotna boda više u odnosu na ostvarenje u 2025. godini. U prvoj polovici godine ostvaren je realni rast BDP-a od 1,9 %, što je znatno manje u odnosu na rast od 3,7 % zabilježen u istom razdoblju prethodne godine, dok je rast potrošačkih cijena iznosio 4,6 %. Na usporavanje realnog rasta BDP-a utjecale su gotovo sve kategorije potražnje, uz iznimku izvoza usluga, pri čemu je najveći negativan doprinos zabilježen kod promjene dinamike robnog izvoza.

Unatoč usporavanju realnog gospodarskog rasta, zbog izraženijeg rasta cijena, odnosno višeg implicitnog deflatora BDP-a u odnosu na prvu polovinu prethodne godine, nominalni rast BDP-a ubrzan je sa 7,0 % na 8,0 %. Takva kretanja nominalne gospodarske aktivnosti relevantna su i za dinamiku proračunskih prihoda te za kretanje udjela pojedinih fiskalnih pokazatelja u BDP-u. Usporavanje realnog gospodarskog rasta bilo je praćeno promjenama na tržištu rada. Prema administrativnim izvorima i privremenim podacima, u prvih šest mjeseci 2026. godine zabilježen je pad ukupnog broja zaposlenih od 1,4 %. Istodobno je došlo do znatnog usporavanja nominalnog i realnog rasta prosječne neto plaće u odnosu na prethodne dvije godine, što je pridonijelo usporavanju rasta osobne potrošnje, a time i ukupne dinamike gospodarske aktivnosti. Unatoč usporavanju, nominalni rast prosječnih plaća i dalje je iznosio relativno visokih 7,7 %.

Za razliku od kretanja plaća, dinamika rasta prosječne mirovine u prvih šest mjeseci 2026. godine blago je ubrzana u odnosu na prethodnu godinu, što se može povezati s usklađivanjem mirovina i primjenom novog načina njihova obračuna. Dodatni doprinos dinamici ukupne domaće potražnje dao je i nastavak snažnog rasta kreditne aktivnosti usmjerene prema stanovništvu.

Naposljetku, navedena su kretanja, zajedno s rastom cijena i ostalim čimbenicima, kao i učincima primjene mjera fiskalizacije 2.0 uvedenih početkom godine, pridonijela visokoj godišnjoj stopi rasta vrijednosti fiskaliziranih računa. Njihov je iznos u prvoj polovici 2026. godine bio 24,8 % veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

3 FISKALNE PROJEKCIJE ZA 2026. GODINU

Prema izvornom planu za 2026. godinu predviđen je nastavak razdoblja ekspanzivne fiskalne politike započetog 2023. godine. To podrazumijeva povećanje udjela proračunskih prihoda i rashoda u BDP-u, uz zadržavanje manjka opće države na graničnoj razini od 2,9 % BDP-a, iskazano prema metodologiji ESA 2010.

Državnim proračunom za 2026. godinu planirano je povećanje ukupnih prihoda za 2,7 milijardi eura, odnosno 8,3 %, u odnosu na novi plan za 2025. godinu, dok su ukupni rashodi planirani u iznosu većem za 3,1 milijardu eura, što je također predstavljalo rast za 8,3 %. Kao posljedica takvih kretanja, očekivalo se povećanje manjka državnog proračuna s 0,3 milijarde eura na 4,1 milijardu eura, odnosno povećanje njegova udjela u BDP-u za 0,1 postotni bod, na 4,2 %.

Na rast prihoda državnog proračuna najveći su utjecaj trebali imati prihodi od pomoći, ponajprije uslijed intenzivnijeg povlačenja sredstava iz Višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. te Mehanizma za oporavak i otpornost (RRF). Značajan doprinos rastu prihoda očekivao se i od prihoda od poreza na dodanu vrijednost (dalje u tekstu: PDV) i socijalnih doprinosa, što je

povezano s nastavkom rasta gospodarske aktivnosti, ali i relativno visokom razinom inflacije.

Na rashodnoj strani proračuna najveći rast planiran je u kategorijama pomoći i nabave nefinancijske imovine. Povećanje rashoda za pomoći u najvećoj se mjeri odnosilo na ulaganja u vodno-komunalnu infrastrukturu, obnovu nakon potresa, prometnu infrastrukturu te financiranje plaća zaposlenih u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju. U okviru nabave nefinancijske imovine najveći rast planiran je za obrambene izdatke i ulaganja u zdravstvenu infrastrukturu. Osim navedenih kategorija, znatno povećanje planirano je i kod rashoda za zaposlene, materijalnih rashoda te naknada građanima i kućanstvima, pri čemu je na potonje u najvećoj mjeri trebao utjecati rast mirovina.

Na razini konsolidirane opće države, iskazano prema metodologiji ESA 2010, planirano je zadržavanje manjka na graničnoj razini od 2,9 % BDP-a. Prema planu, udio prihoda opće države u BDP-u trebao bi porasti s 47,2 % u 2025. godini na 47,8 % u 2026. godini, dok bi se udio rashoda povećao s 50,2 % na 50,8 % BDP-a. Posljedično, manjak opće države projiciran je na razini od 2,9 % BDP-a, čime bi se zadržala planirana razina manjka iz 2025. godine.

4 KRETANJE PRORAČUNSKIH PRIHODA I RASHODA

U prvih šest mjeseci 2026. godine ukupni prihodi državnog proračuna ostvareni su u iznosu od približno 17,3 milijarde eura, što predstavlja međugodišnji rast od 15,5 %. Istodobno su ukupni rashodi dosegili približno 19,0 milijardi eura, odnosno bili su 12,2 % viši nego u istom razdoblju prethodne godine. Povećanje prihoda u velikoj je mjeri bilo posljedica pojačanog priljeva sredstava EU-a. Prihodi od pomoći gotovo su se udvostručili u odnosu na prvu polovinu 2025. godine i činili su približno polovicu ukupnog povećanja prihoda. Bez pomoći, ukupni su prihodi rasli oko 8,4 %, a porezni prihodi 8,1 %. Ukupno viša stopa rasta prihoda od rasta rashoda pridonijelo je ograničavanju povećanja fiskalnog manjka. Međutim, apsolutna razlika između ostvarenih prihoda i rashoda i dalje je značajna, zbog čega se saldo državnog proračuna i nadalje nalazi u području manjka.

Na prihodovnoj strani osobito se ističu prihod od PDV koji su u prvom polugodištu iznosili približno 6,1 milijardu eura, što odgovara međugodišnjem rastu od 11,8 %. Prihodi od doprinosa iznosili su oko 3,1 milijardu eura te su povećani za 10,9 %. Na dinamiku ovih prihoda utjecali su rast zaposlenosti ukoliko se promatraju anketni podaci, nominalni rast plaća te povećana osobna, investicijska i turistička potrošnja.

Na rashodovnoj strani značajan udio imaju mirovine i mirovinska primanja te rashodi za zaposlene. Za mirovine i mirovinska primanja u prvom je polugodištu izdvojeno približno 4,9 milijardi eura, dok su rashodi za zaposlene, uključujući zaposlene u osnovnim i srednjim školama te zdravstvenim ustanovama, iznosili

oko 4,4 milijarde eura. Povećanje rashoda za mirovine u značajnoj je mjeri posljedica zakonskog usklađivanja mirovina. Struktura rashoda stoga pokazuje da znatan dio njihova povećanja proizlazi iz tekućih rashoda i obveza čija je kratkoročna prilagodljivost relativno ograničena. Takva su kretanja relevantna sa stajališta fiskalne održivosti jer povećanje rigidnijih rashodovnih kategorija može dugoročno smanjiti prostor za protucikličko djelovanje fiskalne politike.

S obzirom na sezonalnost proračunskih prihoda i makroekonomska očekivanja do kraja godine, realno očekivati ostvarenje planiranih prihoda državnog proračuna za 2026. godinu. Na rashodovnoj strani, međutim, postoje pritisci koji bi mogli dovesti do povećanja rashoda iznad izvorno planiranih poput produljenja mjera Vlade RH, usmjerenih na zaštitu kućanstava i gospodarstva od rasta cijena, koje će utjecati na povećanje proračunskih rashoda te zahtijevati preraspodjelu sredstava između pojedinih proračunskih pozicija.

Prema obrazloženju polugodišnjeg izvršenja proračuna Vlade RH, unutar skupine rashoda za naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade potrebno je osigurati dodatna sredstva, osim za produženje postojećih mjera Vlade Republike Hrvatske, i za naknade u sustavu socijalne skrbi. To se najvećim dijelom odnosi na isplatu inkluzivnog dodatka, zbog povećanja broja korisnika, kao i na povećanje osnovica za izračun socijalnih naknada na temelju odluka Vlade RH koje su stupile na snagu 15. siječnja 2026. godine. Riječ je o Odluci o osnovici za izračun iznosa zajamčene minimalne naknade za 2026. godinu, Odluci o osnovici za izračun iznosa drugih naknada u sustavu socijalne skrbi te Odluci o osnovici za izračun iznosa naknade za rad udomitelja i iznosa opskrbnine za 2026. godinu. Nadalje, unutar navedene skupine rashoda dodatna sredstva potrebno je osigurati i za rashode za mirovine, zbog usklađivanja mirovina od 1. srpnja 2026. godine za 5,4 %. Do kraja 2026. godine dodatna sredstva bit će potrebno osigurati i za rashode za zaposlene, uključujući rashode za zaposlene u osnovnim i srednjim školama, zbog povećanja osnovice za obračun plaća na temelju Dodatka V. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (Narodne novine, broj 11/26.) te Odluke o visini osnovice za obračun plaća u javnim službama u 2026. godini (Narodne novine, broj 11/26.). Dodatna sredstva potrebno je osigurati i za doprinos Republike Hrvatske proračunu EU-a, u skladu s objavljenim Nacrtom izmjena proračuna Europske unije (NIP) br. 2/2026.

S druge strane, dinamika izvršenja rashoda državnog proračuna u prvom polugodištu 2026. godine upućuje na mogućnost ostvarenja ušteda na materijalnim rashodima i rashodima za nabavu nefinancijske imovine. Prema navedenom obrazloženju, ostvarene uštede planiraju se preraspodijeliti na proračunske pozicije na kojima se očekuje nedostatak sredstava, dok bi se preostali iznos potrebnih sredstava osigurao izmjenama i dopunama državnog proračuna za 2026. godinu. Sukladno navedenim kretanjima i najavljenim izmjenama i dopunama državnog proračuna, očekuje se povećanje ukupno planiranih rashoda u odnosu na izvorni plan za 2026. godinu. Stoga će konačna ocjena izvršenja

državnog proračuna u 2026. godini ovisiti ne samo o dinamici ostvarenja prihoda i rashoda u drugom polugodištu, nego i o opsegu i strukturi rashoda obuhvaćenih rebalansom te mogućnostima njihova financiranja preraspodjelama unutar postojećeg proračunskog okvira.

5 KRETANJE PRORAČUNSKOG MANJKA I DUGA OPĆE DRŽAVE

U prvom polugodištu 2026. godine manjak opće države po nacionalnoj metodologiji iznosio je 1,6 milijardi eura, odnosno 1,6 % BDP-a. Pritom su izvanproračunski korisnici ostvarili višak od gotovo 120 milijuna eura, dok su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te županijske uprave za ceste ostvarile manjak od 55 milijuna eura. Proračunom Republike Hrvatske za 2026. godinu planiran je manjak opće države, prema nacionalnoj metodologiji, u visini od 4,2 % BDP-a. Iako je polugodišnje ostvarenje od 1,6 % BDP-a niže u odnosu na takav godišnji plan, navedeni podatak sam po sebi nije dovoljan za zaključak o konačnom godišnjem fiskalnom rezultatu.

Prema metodologiji ESA 2010, manjak opće države je prema zadnjim dostupnim podacima u prvom tromjesečju 2026. godine iznosio je 847,9 milijuna eura, što predstavlja pogoršanje od 168,6 milijuna eura u odnosu na manjak od 679,3 milijuna eura ostvaren u prvom tromjesečju 2025. godine. Promatrano kumulativno za posljednja četiri tromjesečja, zaključno s prvim tromjesečjem 2026. godine, manjak opće države iznosio je 3,1 % BDP-a, što je za 0,1 postotni bod više u odnosu na vrijednost zabilježenu u 2025. godini. U strukturi fiskalnih kretanja prihodi opće države u prvom su tromjesečju na međugodišnjoj razini nastavili snažno rasti, po stopi od 9,9 %. Međutim, još izraženiji rast rashoda, od 10,9 %, rezultirao je pogoršanjem salda opće države.

Posebno važan element ocjene fiskalne održivosti predstavlja dinamika duga opće države. Na kraju 2025. godine konsolidirani dug opće države iznosio je 52,37 milijardi eura, odnosno 56,3 % BDP-a. U odnosu na kraj 2024. godine, kada je udio duga opće države iznosio 57,4 % BDP-a, zabilježeno je smanjenje relativnog udjela duga u BDP-u. Početak 2026. godine, međutim, obilježen je privremenim povećanjem tog pokazatelja. Na kraju prvog tromjesečja 2026. godine dug opće države dosegno je približno 55,22 milijarde eura, dok je njegov udio u BDP-u promatran kroz kretanje BDP-a za zadnja četiri kvartala iznosio 58,4 %. U odnosu na kraj prethodne godine, riječ je o povećanju udjela duga u BDP-u za 2,1 postotni bod, dok je porast udjela u odnosu na prvo tromjesečje 2025. godine iznosio 0,2 postotna boda. Takva kretanja potrebno je interpretirati s oprezom. Promjena omjera duga opće države i BDP-a na tromjesečnoj razini ne mora nužno označavati promjenu njegovog srednjoročnog silaznog trenda. Na dinamiku ovog pokazatelja utječu kretanje zaduživanja, potrebe za financiranjem, upravljanje likvidnošću države, vremenski raspored dospijuća postojećih obveza i novih izdanja duga te promjene nominalnog BDP-a. Istodobno, povećanje nominalnog iznosa duga

opće države pokazuje da se smanjenje relativnog tereta javnog duga u prethodnim godinama u značajnoj mjeri temeljilo na rastu nominalnog BDP-a.

6 FISKALNA ODRŽIVOST I RIZICI

Ocjena izvršenja Državnog proračuna u prvom polugodištu 2026. godine upućuje na nekoliko međusobno povezanih obilježja fiskalnih kretanja. S jedne strane, rast prihoda nadmašio je rast rashoda, što predstavlja povoljan element tekuće fiskalne dinamike. S druge strane, rast rashoda od 12,2 % i dalje je relativno visok, pri čemu se značajan dio povećanja odnosi na mirovine, plaće i druge tekuće rashode. Za ocjenu dugoročne održivosti javnih financija stoga je osobito važno pitanje u kojoj se mjeri aktualna dinamika prihoda može smatrati održivom. Povećanje ukupnih prihoda u značajnoj je mjeri povezano sa znatnim rastom prihoda od pomoći, dok je povećanje poreznih prihoda povezano s nominalnim rastom gospodarske aktivnosti, zaposlenosti, plaća i osobne potrošnje. U slučaju usporavanja realnog gospodarskog rasta i/ili usporavanja inflacije, dinamika rasta prihoda izgledno će oslabjeti, dok bi dio rashoda, osobito onih povezanih s mirovinskim sustavom i plaćama, ostao relativno neelastičan.

Republika Hrvatska u 2026. godinu ulazi s nižim omjerom duga opće države i BDP-a u odnosu na prethodne godine. U razdoblju od 2022. do kraja 2025. godine taj je omjer znatno smanjen, što predstavlja važan element stabilnosti javnih financija. Međutim, prethodno povoljno kretanje omjera duga ne umanjuje potrebu za opreznim upravljanjem fiskalnim manjkom i novim zaduživanjem. Ranije opisana kvartalna promjena duga sama po sebi ne predstavlja dokaz promjene trenda, ali pokazuje da smanjenje omjera duga nije automatsko, već ovisi o međudjelovanju fiskalnog salda, dinamike zaduživanja i nominalnog gospodarskog rasta.

U cjelini promatrano, izvršenje proračuna u prvom polugodištu 2026. godine ukazuje na snažnu prihodovnu dinamiku i nastavak gospodarskog rasta, ali istodobno i na potrebu pažljivog upravljanja rastom rashoda i fiskalnim manjkom. Dosadašnja kretanja ne upućuju sama po sebi na odstupanje od planiranih fiskalnih ciljeva, ali njihovo će konačno ostvarenje ovisiti o dinamici prihoda i rashoda u drugom dijelu godine, uključujući učinke najavljenih izmjena i dopuna državnog proračuna. Ostvarenje planirane fiskalne pozicije u 2026. godini bit će stoga izazovno, a dugoročni učinci ovisit će i o strukturi ostvarenih rashoda.

ANALITIČKI PRILOG

Tablica 1. Dinamika makroekonomskih projekcije Europske komisije za EU i RH za 2026. godinu od donošenja proračuna za 2026. do svibnja (godišnje stope promjene)

KATEGORIJA / PROJEKCIJA	Projekcija za 2026. iz studenog 2025. za EU27	Projekcija za 2026. iz svibnja 2026. za EU27	Promjena u pb EU27	Projekcija za 2026. iz studenog 2025. za RH	Projekcija za 2026. iz svibnja 2026. za RH	Promjena u pb RH
BDP (realni)	1,4	1,1	-0,3	2,9	2,7	-0,2
Osobna potrošnja	1,5	1,1	-0,4	3,8	3,0	-0,8
Državna potrošnja	1,5	1,7	0,2	3,0	3,2	0,2
Bruto investicije u fiksni kapital	2,7	2,2	-0,5	3,2	3,0	-0,2
Izvoz roba i usluga	1,6	0,9	-0,7	2,4	2,1	-0,3
Uvoz roba i usluga	2,3	1,7	-0,6	3,7	2,9	-0,8
Potencijalni BDP	1,3	1,3	0,0	3,6	3,7	0,1
Jaz outputa*	-0,4	-0,6	-0,2	0,6	0,6	0,0
GDP deflator	2,4	2,4	0,0	3,6	4,7	1,1
Inflacija HICP	2,1	3,1	1,0	2,8	4,6	1,8
Broj zaposlenih	0,5	0,3	-0,2	1,5	1,0	-0,5

Izvor : EK; *Udjel u potencijalnom BDP-u (u %)

Tablica 2. Dinamika fiskalnih projekcija Europske komisije za EU i RH za 2026. godinu od donošenja proračuna za 2026. do svibnja (udjeli u BDP u %, ESA 2010)

KATEGORIJA / PROJEKCIJA	Projekcija za 2026. iz studenog 2025. za EU27	Projekcija za 2026. iz svibnja 2026. za EU27	Promjena u pb EU27	Projekcija za 2026. iz studenog 2025. za RH	Projekcija za 2026. iz svibnja 2026. za RH	Promjena u pb RH
Ukupni prihodi opće države	46,6	46,8	0,2	47,1	47,7	0,6
Ukupni rashodi opće države	50,0	50,3	0,3	49,9	50,6	0,7
Manjak opće države	-3,4	-3,5	-0,1	-2,9	-2,9	0,0
Trošak kamata	2,0	2,1	0,1	1,5	1,4	-0,1
Primarni saldo	-1,4	-1,4	0,0	-1,4	-1,5	-0,1
Ciklički prilagođeni primarni saldo*	-1,1	-1,1	0,0	-1,7	-1,7	0,0
Strukturni saldo*	-3,1	-3,1	0,0	-3,1	-3,1	0,0
Bruto dug	83,8	84,2	0,4	56,1	55,9	-0,2

Izvor: EK; *Udjel u potencijalnom BDP-u (u %)

Tablica 3. Kretanje odabranih makroekonomskih pokazatelja u prvih šest mjeseci, od 2024. do 2026. godine, stope rasta %

KATEGORIJA / GODINA	I-VI 2024.	I-VI 2025.	I-VI 2026.
BDP EU27 , realne stope rasta u %, sezonski i kalendarski prilagođene	1,0	1,4	1,2
BDP, realne stope rasta u %	3,7	3,7	1,9
Potrošačke cijene - inflacija, stope rasta u %	3,6	3,6	4,6
Industrijska proizvodnja, izvorne stope u %	-3,5	3,1	0,3
Trgovina na malo, izvorne realne stope rasta u %	9,0	3,5	2,0
Obujam građevinskih radova, izvorne stope rasta u %	15,7	6,9	2,8
Noćenja turista - ukupno, stope rasta u %	3,3	4,2	0,5
Noćenja - domaći turisti, stope rasta u %	3,5	11,7	7,7
Noćenja - strani turisti, stope rasta u %	3,3	3,2	-0,6
Devizni prihod od turizma, stope rasta u %	7,5	5,9	-
Robni izvoz u EUR, stope rasta u %	0,6	6,5	10,8*
Robni uvoz u EUR, stope rasta u %	6,5	4,2	4,8*
Ukupan broj zaposlenih, stope rasta u %	3,1	2,9	-1,4
Broj nezaposlenih, stope rasta u %	-5,6	-17,5	-14,3
Neto plaće, realne stope rasta u %	11,5	6,7	3,0
Prosječne isplaćene neto mirovine (bez međ.) , stope rasta u %	17,2	11,9	12,4
Krediti nefin. sektoru - tvrtkama (kraj razdoblja), stope rasta u %	4,6	11,9	9,5
Krediti stanovništvu, kraj razdoblja, stope rasta u %	10,9	13,5	10,8
Broj fiskaliziranih računa, stope rasta u %	3,7	1,6	3,1
Iznos fiskaliziranih računa u EUR, stope rasta u %	12,9	9,0	24,8
Prvi puta registrirani novi automobili, stope rasta u %	16,1	6,0	5,3

Izvor: DZS, HNB, HZMO, MFIN, ACEA

* prva procjena

Tablica 4. Kretanje prihoda, rashoda i salda državnog proračuna, prvo polugodište 2025. i 2026. godine, plan za 2026. godinu i udio prvih šest mjeseci u planu, milijuni eura i %

KATEGORIJA / GODINA	I-VI 2025., mil. EUR	I-VI 2026., mil. EUR	Stopa rasta '26./'25., %	Razlika '26.-'25., mil. EUR	Plan 2026., mil. EUR	Udio I-VI u planu, %
Prihodi	15.009,1	17.340,7	15,5	2.331,6	35.723,6	48,5
Prihodi poslovanja	14.986,2	17.326,3	15,6	2.340,0	35.647,4	48,6
Prihodi od poreza	8.521,5	9.213,4	8,1	691,9	19.080,5	48,3
Porez na dobit	1.603,6	1.633,4	1,9	29,8	2.692,1	60,7
PDV	5.439,8	6.082,1	11,8	642,3	12.930,5	47,0
Trošarine	1.341,9	1.353,8	0,9	11,9	3.171,5	42,7
Doprinosi	2.802,3	3.108,2	10,9	305,9	6.286,0	49,4
Pomoći	1.206,4	2.383,9	97,6	1.177,5	4.729,3	50,4
Prihodi od imovine	213,0	189,7	-10,9	-23,3	526,4	36,0
Prihodi od pristojbi	564,8	580,6	2,8	15,8	1.301,4	44,6
Prihodi od prodaje roba i usluga	113,1	102,0	-9,8	-11,0	245,1	41,6
Prihodi od HZZO-a	1.482,1	1.660,7	12,0	178,6	3.288,8	50,5
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	83,1	87,7	5,6	4,6	189,9	46,2
Prihodi od prodaje nefin. imovine	22,9	14,4	-36,9	-8,4	76,2	18,9
Rashodi	16.908,1	18.970,6	12,2	2.062,5	39.847,1	47,6
Rashodi poslovanja	16.280,1	18.151,9	11,5	1.871,8	36.747,8	49,4
Rashodi za zaposlene	3.075,6	3.259,2	6,0	183,7	6.706,3	48,6
Materijalni rashodi	1.587,3	1.813,9	14,3	226,6	4.085,1	44,4
Financijski rashodi	802,7	820,5	2,2	17,8	1.073,6	76,4
Subvencije	709,0	845,0	19,2	135,9	1.538,4	54,9
Pomoći	3.489,1	3.931,2	12,7	442,1	8.211,7	47,9
Naknade građanima i kućanstvima	5.772,1	6.497,1	12,6	725,0	13.068,5	49,7
Ostali rashodi	844,4	985,0	16,7	140,6	2.064,1	47,7
Rashodi za nabavu nefin. imovine	628,0	818,7	30,4	190,8	3.099,2	26,4
Ukupni manjak/višak proračuna	-1.899,0	-1.629,9	-14,2	269,1	-4.123,4	39,5

Izvor: MFIN

Tablica 5. Ostvarenja prihoda i rashoda državnog proračuna u razdoblju od 2021. do 2025. g. i plan za 2026. (prema nacionalnoj metodologiji), u mlrd. EUR

KATEGORIJA / GODINA	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	Plan 2026.
Prihodi	20,45	22,79	27,37	30,50	32,58	35,72
Prihodi poslovanja	20,36	22,60	27,29	30,29	32,53	35,65
Prihodi od poreza	11,10	12,99	15,50	17,49	18,28	19,08
Porez na dobit	1,05	1,55	2,35	2,71	2,70	2,69
PDV	7,58	8,79	10,27	11,44	12,33	12,93
Trošarine	2,17	2,26	2,41	2,81	2,97	3,17
Doprinosi	3,35	3,80	4,39	4,99	5,82	6,29
Pomoći	2,92	3,17	4,07	3,10	3,11	4,73
Prihodi od imovine	0,41	0,33	0,73	0,62	0,56	0,53
Prihodi od pristojbi	0,82	0,63	0,73	0,93	1,30	1,30
Prihodi od prodaje roba i usluga	0,21	0,19	0,22	0,24	0,25	0,25
Prihodi iz proračuna (od HZZO-a)	1,44	1,37	1,54	2,64	3,03	3,29
Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	0,14	0,14	0,12	0,27	0,18	0,19
Prihodi od prodaje nefin. imovine	0,09	0,20	0,10	0,22	0,05	0,76
Rashodi	22,43	23,23	28,10	32,72	35,95	39,85
Rashodi poslovanja	21,45	22,16	26,58	31,12	33,85	36,81
Rashodi za zaposlene	3,21	3,38	3,90	5,66	6,27	6,71
Materijalni rashodi	2,39	2,55	2,82	3,22	3,66	4,04
Financijski rashodi	1,03	0,97	0,97	1,16	1,20	1,27
Subvencije	1,59	1,14	1,62	2,38	1,64	1,30
Pomoći	5,29	5,36	6,63	6,70	7,38	8,29
Naknade građanima i kućanstvima	6,99	7,52	8,81	10,48	12,03	13,08
Ostali rashodi	0,94	1,24	1,82	1,53	1,71	2,12
Rashodi za nabavu nefin. imovine	0,99	1,07	1,52	1,60	2,10	3,04
Ukupni manjak/višak proračuna	-1,99	-0,44	-0,73	-2,22	-3,37	-4,12
Ukupni manjak/višak % BDP-a	-3,4	-0,7	-0,9	-2,6	-3,6	-4,1

Izvor: MFIN

Tablica 6. Ostvarenja fiskalnih pokazatelja za opću državu u razdoblju od 2021. do 2025. g. i plan za 2026. (prema ESA 2010. metodologiji), u % BDP-a

KATEGORIJA / GODINA	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.	Izvještaj NSFSP 2026.
Ukupni prihodi	45,6	45,2	45,5	46,1	47,1	47,4
<i>Ukupni tekući prihodi</i>	44,0	43,6	43,2	44,6	44,9	-
<i>Direktni porezi</i>	6,1	7,3	7,2	7,9	7,9	7,9
<i>Indirektni porezi</i>	19,5	19,2	19,0	19,2	19,2	19,2
<i>Socijalni doprinosi</i>	11,1	10,8	10,6	11,4	12,2	12,3
<i>Ostali tekući prihodi</i>	3,7	2,8	3,2	3,1	2,8	-
<i>Prihodi od prodaje</i>	3,6	3,4	3,2	3,0	2,8	-
<i>Ukupni kapitalni prihodi</i>	1,6	1,6	2,3	1,4	2,2	2,6
Ukupni rashodi	48,2	45,1	46,6	48,4	50,1	50,3
<i>Ukupni tekući rashodi</i>	42,1	38,7	38,9	41,0	42,2	-
<i>Tekući transferi</i>	19,7	18,2	18,3	18,8	19,4	19,4
<i>-Socijalne naknade</i>	15,2	14,1	14,0	15,2	15,8	16,2
<i>-Subvencije</i>	2,2	1,9	2,0	1,6	1,4	1,3
<i>-Ostali tekući transferi</i>	2,3	2,1	2,3	2,0	2,2	1,9
<i>Kamate</i>	1,5	1,4	1,6	1,6	1,4	1,4
<i>Naknade zaposlenicima</i>	12,4	11,4	11,3	13,1	13,6	13,4
<i>Intermedijarna potrošnja</i>	8,4	7,8	7,7	7,6	7,8	7,7
<i>Ukupni kapitalni rashodi</i>	6,1	6,4	7,7	7,4	7,8	8,2
<i>Investicije</i>	4,8	4,1	5,7	5,2	6,0	6,3
<i>Ostali kapitalni transferi</i>	1,3	2,3	2,0	2,1	1,8	1,9
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-2,6	0,0	-1,1	-2,3	-3,0	-2,9
Primarni saldo*	-1,0	1,4	0,5	-0,8	-1,6	-1,5
Strukturni saldo*	-2,8	-1,5	-2,5	-3,4	-3,7	-3,1
Javni dug, % BDP-a*	78,2	68,5	60,9	57,4	56,3	55,9

*Procjene Europske komisije, svibanj 2026.

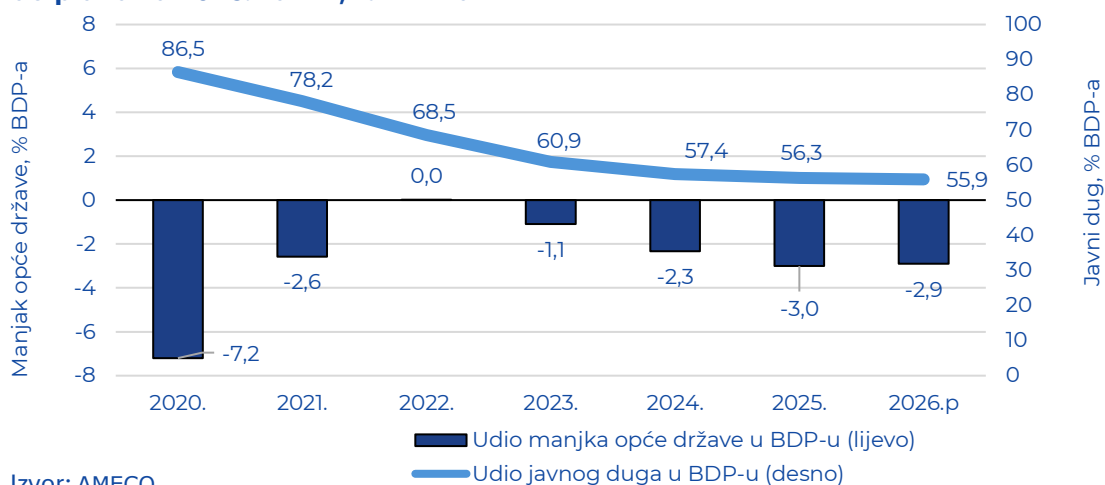
Izvor: AMECO, HNB, MFN

Tablica 7. Kretanje salda opće države po članicama EU, od 2023. do 2025. godine, projekcije Europske komisije iz svibnja 2026., % BDP-a

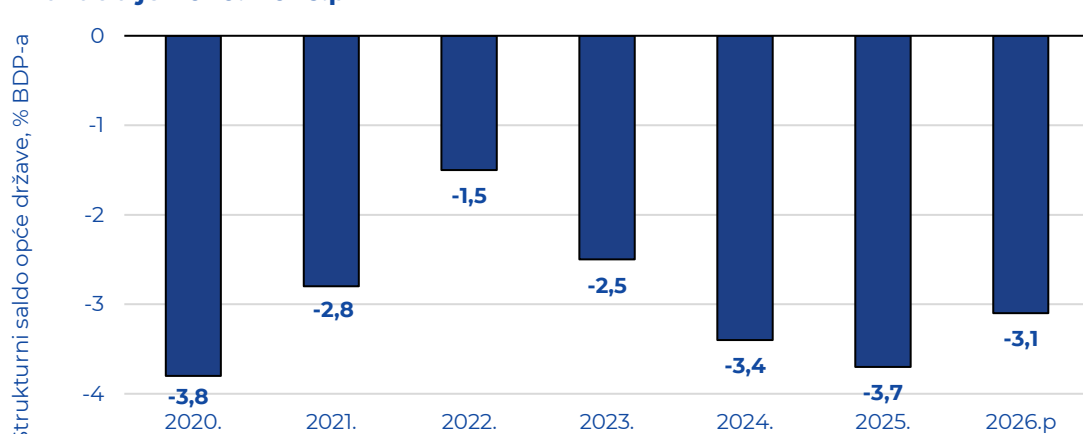
KATEGORIJA / GODINA	2023.	2024.	2025.	2026.p	Promjena salda u pb (2025. u odnosu na 2023.)
Poljska	-5,2	-6,4	-7,3	-6,5	-2,1
Hrvatska	-1,1	-2,3	-3,0	-2,9	-1,9
Austrija	-2,6	-4,6	-4,2	-4,1	-1,6
Bugarska	-2,0	-3,0	-3,5	-4,1	-1,6
Luksemburg	-0,7	0,9	-2,0	-1,2	-1,3
Rumunjska	-6,6	-9,3	-7,9	-6,2	-1,3
Nizozemska	-0,4	-0,7	-1,6	-2,5	-1,2
Litva	-0,7	-1,3	-1,8	-2,2	-1,2
Belgija	-4,1	-4,4	-5,2	-5,2	-1,1
Finska	-2,9	-4,4	-3,4	-4,5	-0,6
Danska	3,4	4,5	2,9	0,9	-0,5
Portugal	1,1	0,6	0,7	-0,1	-0,4
Švedska	-0,9	-1,5	-1,3	-2,8	-0,4
Latvija	-2,3	-1,8	-2,5	-3,3	-0,2
Njemačka	-2,5	-2,7	-2,7	-3,7	-0,2
Slovenija	-2,6	-0,9	-2,5	-3,3	0,0
Francuska	-5,4	-5,8	-5,1	-5,1	0,3
Irska	1,4	4,1	1,8	1,4	0,3
EU	-3,4	-3,1	-3,1	-3,5	0,4
Estonija	-2,7	-1,1	-2,0	-4,5	0,7
Slovačka	-5,3	-5,3	-4,5	-4,6	0,9
Španjolska	-3,3	-3,2	-2,4	-2,4	0,9
Češka	-3,7	-2,0	-2,1	-2,8	1,6
Cipar	1,7	4,1	3,4	2,1	1,7
Malta	-4,4	-3,4	-2,2	-2,2	2,2
Mađarska	-7,0	-5,1	-4,7	-6,2	2,3
Grčka	-1,4	1,3	1,7	0,8	3,2
Italija	-7,1	-3,4	-3,1	-2,9	4,1

Izvor: Europska komisija

Slika 1. Udio manjka opće države (ESA 2010) i javnog duga u BDP-u od 2020. do plana za 2026. za RH, % BDP-a

Slika 2. Udio strukturnog salda opće države u BDP-u za RH za razdoblje 2020.-2026.p

Izvor: AMECO